

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

FYLKESRÅDMANNEN
Opplæringsavdelingen

13/
10010

Mottatt til
Journalføring

01 SEPT. 2014

Fylkesmannen i Rogaland

Fylkesmannen i Rogaland

Postboks 59
4001 STAVANGER

21.08.2014

Deres ref.:

Saksbehandler: Reidun Angell
Direkte innvalg: 51516718

Saksnr. 13/17178-13
Løpenr. 50828/14
Arkivnr. A40 &58

TILSYN MED ROGALAND FYLKESKOMMUNE 2013/2014 KLAGE PÅ PÅLEGG I TILSYNSRAPPORT

Fylkesrådmannen viser til oversendelsesbrev datert 5. juni 2014, vedlagt endelig tilsynsrapport etter tilsyn med spesialundervisning i Rogaland fylkeskommune 2014.

I brev av 18.06.14 begjærte Rogaland fylkeskommune utsettelse av klagefrist på tilsynsrapporten til 31. august. Begrunnelse for begjæring var at det gjennomførte tilsynet var svært omfattende og det vil ta tid å sette seg inn i påleggene og begrunne Fylkesrådmannens lovforståelse og praksis.

Fylkesmannen bekreftet ny klagefrist satt til 31.08.14 i brev av 23.06.14. Endelig tilsynsrapport vil med dette påklages til Utdanningsdirektoratet. Fylkesrådmannen påklager den lovforståelsen som er lagt til grunn for påleggene i punkt 2 i den endelige tilsynsrapporten fra Fylkesmannen. Det vil i det følgende redegjøres for klagegrunnene. Det vises også til vedlagte skriv fra skolene og tidligere oversendt dokumentasjon fra PP-tjenesten.

1. Bakgrunn

Deltakere i tilsynet var fylkesadministrasjonen ved fylkesdirektøren, opplæringsavdelingen, PPT og Godalen, Karmsund og Time (nå Bryne) videregående skoler.

Fylkesrådmannen mottok i oversendelsesbrev av 5. juni 2014, Fylkesmannens endelig tilsyns rapport etter tilsyn med Rogaland fylkeskommune. Fylkesmannen kommenterer her innspill fra fylkeskommunen etter den foreløpige tilsynsrapporten og slutt møte avholdt den 30. april 2014.

Med hjemmel i Opplæringslova § 14-1 tredje ledd og det som framgår gir Fylkesmannen Rogaland fylkeskommune pålegg om endring av praksis innenfor områdene:

1. Inntak – forskrift til opplæringsloven kapittel 6
2. Sakkyndige vurderinger - § 5-3
3. Enkeltvedtak - § 5-1
4. Samarbeid med foresatte/elev - § 5-4

POSTADRESSE
Postboks 130 Sentrum
4001 Stavanger

BESØKSADRESSE
Arkitekt Eckhoffsgt. 1
Stavanger

TELEFON
51 51 66 00

TELEFAKS
51 51 68 90

BANKGIRO: 3201.05.50520

E-POST: firmapost@rogfk.no

INTERNETT: www.rogfk.no

5. Individuelle opplæringsplaner og årsrapport - § 5-5
6. Pedagogisk – psykologisk tjeneste - § 5-6
7. Forsvarlig system - § 13-10, andre ledd.

2. Fylkesrådmannens kommentarer

2.1 Arbeidet med tilsynsrapporten

2.1.1 Tema for tilsynet – punkt 1.1 i tilsynsrapporten

Fylkesmannen i Rogaland meldte tilsyn med Rogaland fylkeskommune i brev av 29.9.13 (vedlegg 1) hvor det blir presisert at:

Fylkesmannens intensjon med tilsyn av Rogaland fylkeskommune er å kontrollere om inntak av elever med rett til spesialundervisning er i samsvar med opplæringsloven med forskrifter og om enkeltelever med rett til spesialundervisning får et opplæringstilbud som fyller retten. Tilsynet vil ha fokus på elever som får spesialundervisning i mindre grupper: Hverdagslivstrening, Arbeidstrening og Utvidet praksis.

Videre ble det meldt om at:

Fylkesmannen også vil kontrollere om skoleeier har etablert og implementert et forsvarlig system for å sikre at elevene får oppfylt sine rettigheter, jf. opplæringsloven § 13-10, andre ledd.

Tema for tilsynet gjentas også i den endelige tilsynsrapporten under punkt 1.1. Fylkesrådmannen reagerer på at det trekkes inn forhold som går utover det som er tilmeldt som tema for tilsynet. Etter fylkesrådmannens oppfatning blandes her inn forhold som gjelder elever i ordinære klasser.

På side 9 i rapporten står det:

"Etter Fylkesmannens vurdering må det i elevsaker der elever har hatt vedtak om rett til spesialundervisning i grunnskolen, og i sin søknad gir melding om omfattende tilretteleggingsbehov, konkret vurderes om eleven har behov for og dermed rett til spesialundervisning når eleven begynner i videregående skole".

2.1.2 Metode for tilsynet – jf. punkt.2.1 i tilsynsrapporten

PPT sin arbeidsmetode er kritisert på flere punkter i tilsynsrapporten. Og det oppleves at Fylkesmannen i liten grad har lagt vekt på den forhåndsinnsendte informasjonen.

Også når det gjelder intervjuobjektene fra PPT så ser ikke de at tilsynsrapporten er tilstrekkelig balansert. Intervjuobjektene fra PPT kjenner seg i liten grad igjen i det som er gjengitt i rapporten.

Endringene i inntaksforskriften fører også med seg endret praksis i forhold til PP-tjenestens sakkyndighetsarbeid. Det er relevant å stille spørsmål ved nytteverdien av å føre tilsyn med en ordning som har blitt erstattet av et nytt lovverk, spesielt når konklusjonene til Fylkesmannen peker på lovbrudd som har liten relevans i forhold til det nye lovverket.

Ny inntaksforskrift fører med seg endringer i PPTs sakkyndighetsarbeid, blant annet tidspunkt for når sakkyndige vurderinger skal utarbeides. De sakkyndige vurderingene skal nå utarbeides *etter* at elevene har begynt i den videregående skolen. Dette er i tråd med PP-tjenestens forståelse av sakkyndighet som en *prosess* i samarbeid mellom PPT, skole og elev/foresatte. De sakkyndige vurderingene vil dermed bli både grundigere og mer relevante. Også PP-tjenestens omtale og forståelse av § 5-4 i opplæringsloven i forbindelse med sakkyndighetsarbeidet er utelatt. Det kunne f. eks. vært interessante refleksjoner omkring dette i tilsynsrapporten fra Fylkesmannens side. Fylkesrådmannen kommer mer utførlig tilbake til arbeidet med sakkyndige vurderinger under kommentarene til pålegg 2.

3. Kommentarer til påleggene fra Fylkesmannen

3.1. Pålegg 2 - Sakkyndige vurderinger

Fylkesrådmannen er av den oppfatning at fylkeskommunen følger regelverket slik det fram går av Opplæringslova, men registrerer at Fylkesmannen og Fylkesrådmannen her har er ulik oppfatning av lovforklaringen av § 5-3-

Av denne grunn så er tilsynsrapporten påklaget til Utdanningsdirektoratet som klageinstans. Det vil i det følgende redegjøres for Fylkesrådmannen lovforståelse og praksis på området.

Sakkyndighet praktiseres i samarbeid med skolene da det utvilsomt er skolene som kjenner eleven best. Elevens kontaktlærer og faglærere er sammen med eleven flere timer daglig uke etter uke, og vil etter en kort tid kunne danne seg et bilde av elevens læringsutbytte i de ulike fagene. Uansett hvor grundig PPT går til verks i sin vurdering og kartlegging av enkeltelever, vil dette aldri kunne erstatte skolens pedagogiske kartlegging av eleven. Ansatte i PPT vil heller ikke kunne oppnå like god innsikt og oversikt over læreplanverket som den enkelte faglærer har i sitt fag, nettopp fordi det ligger i det å være faglærer at man er «*ekspert*» på eget fagområde. Spesielt kommer dette fram i videregående opplæring hvor det er langt flere læreplaner enn i grunnskolen. Med 12 programområder og flere titalls læreplaner innen de fleste av programområdene sier det seg selv at ansatte i fylkeskommunens PP-tjeneste vanskelig vil kunne oppnå like god innsikt som lærerne har i alle disse læreplanene.

Fylkesmannen fremhever i sin tilsynsrapport dokumentasjon fra Vibemyr Skoleverksted. I denne dokumentasjonen fremgår det, i følge Fylkesmannen, at det arbeides «*målrettet og systematisk med evaluering av opplæringen for elevene*». Fylkesmannen gjør klart at dokumentasjon og skriftliggjorte rutiner ved Vibemyr Skoleverksted synliggjør «*god praksis på området*». Det Fylkesmannen her fremhever som forbilledlig er skoleverkstedets møysommelige arbeid med å utforme den skreddersydde opplæringen til elever i konkrete situasjoner. Om denne møysommelige prosessen skriver Fylkesmannen følgende om skolens jevnlige evalueringer av opplæringstilbudet:

«Ved endring av behov justerer de selv elevens opplæringstilbud. Elever som forblir i samme gruppe mens de er i videregående opplæring, kan likevel få store endringer i tilbudet og bortfall av fag/fagområder uten at det utarbeides sakkyndige vurderinger...»

Fylkesmannen er kritisk til at PPT ikke utarbeider sakkyndige vurderinger som gir detaljerte og konkrete føringer for justeringer av skolens opplæringstilbud.

Det er imidlertid slik at det bare er slik målrettet og systematisk evaluering av elevens opplæring som gir grunnlag for vurdering av endringer av opplæringstilbudet. Grunnlaget for en slik vurdering kan bare legges av den læreren som deltakende observerer og samhandler med den konkrete eleven i den konkrete opplæringssituasjonen med bakgrunn i elevens progresjon. Fylkesmannen mener at denne vurderingen skal gjøres av PPT. Men den kvaliteten som Fylkesmannen finner forbilledlig ved Vibemyr er en konsekvens av lærere som kontinuerlig er tilstede i konkrete opplæringssituasjoner med konkrete elever. Dersom den vurderingen som Vibemyr Skoleverksted lykkes så godt med skal gjøres av en part som ikke er deltakende observatør av den konkrete eleven i den konkrete opplæringssituasjonen med bakgrunn i elevens tidligere progresjon som del av samme opplæringsrelasjon, så vil vurderingen i vesentlig grad mangle den tilknytning til de viktige idiosynkratiske kjennetegnene ved lærer, elev og opplæringssituasjon som er selve forutsetningen for Fylkesmannens vurdering av dette som eksempel på «god praksis på området».

Det er bare læreren i den aktuelle skolesituasjonen med den unike eleven som kan gjøre rede for og ta standpunkt til innhold, organisering og omfang av spesialundervisning på en slik måte at resultatet blir i tråd med Vibemyr Skoleverksteds praksis. Dersom PPT, som Fylkesmannen mener, skulle gjøre dette på selvstendig grunnlag vil det nødvendigvis gjøre at PPT langt på vei går inn i den faktiske opplæringen av eleven. En slik sakkyndig rolle er hverken mulig eller ønskelig.

PPT er avhengig av å praktisere en sakkyndig funksjon som er mer dynamisk enn det Fylkesmannen skisserer i tilsynsrapporten. Grunnlaget for den sakkyndige vurderingen av innhold, organisering, omfang og kompetanse må legges av den konkrete læreren som er den eneste som har den nødvendige kjennskapen til eleven i den relevante opplæringskonteksten. PPTs sakkyndige funksjon må forvaltes i tett dialog med skolen der denne lærerforankrede vurderingen er fokus for endring.

En av endringene i opplæringsloven som trådte i kraft 1. august 2013 er en presisering av skolens plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen. Skolen har en plikt til å vurdere og eventuelt prøve ut tiltak med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Tilfredsstillende eller forsvarlig utbytte av opplæringen henger nært sammen med begrepet «realistiske opplæringsmål».

I «Veileder til opplæringsloven om spesialundervisning» (s. 9) omtales dette på følgende måte:

Når skolen skal vurdere hva som gir forsvarlig utbytte av opplæringen skal det legges vekt på utviklingsmulighetene til eleven.

«Skolen må vurdere hva som er et forsvarlig utbytte opp mot de opplæringsmålene som er realistisk for eleven. I tillegg må skolen vurdere om eleven får et forsvarlig utbytte av opplæringen sammenlignet med utbyttet andre elever får».

Det betyr at skolen både skal vurdere elevene subjektivt og objektivt. Objektivt ved at de sammenligner en elevs læringsutbytte med det læringsutbyttet andre elever får av det ordinære opplæringstilbudet. Subjektivt ved at skolen vurderer den enkelte elevs individuelle forutsetninger. Kan eleven nå de samme målene som andre elever, og er tilbudet forsvarlig ut fra hvilke kompetansemål eleven kan nå? Skolen skal altså etter loven ta stilling til hvilke opplæringsmål som er realistiske for den enkelte elev.

Begrepet realistiske opplæringsmål er det samme som er brukt i opplæringsloven § 5-3 om PP-tjenestens sakkyndige vurderinger.

Her står det at den sakkyndige vurderingen blant annet skal greie ut og ta standpunkt til:

- Eleven sitt utbytte av det ordinære opplæringstilbudet
- Realistiske opplæringsmål for eleven
- Om eleven kan hjelpes innenfor det ordinære opplæringstilbudet
- Hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud

Disse punktene er med andre ord de samme som skolen har plikt til å undersøke og ta stilling til før skolen kontakter PPT og ber om sakkyndig vurdering, jf. oppl.l. § 5-4. I forarbeidene til loven går det klart fram at plikten til å vurdere å prøve ut legges til skolen:

«Det er den enkelte lokale skole og elevens lærere som har forutsetninger for å vurdere om en elev får tilfredsstillende utbytte av opplæringen»

Det er med andre ord elevens lærere som har best forutsetninger for å vurdere realistiske opplæringsmål for den enkelte elev. Noe annet ville være ulogisk og uriktig å hevde. Det at den sakkyndige vurderingen, jf. oppl.l. § 5-3, også skal ta standpunkt til disse momentene understreker etter vår mening viktigheten av hva som skal vurderes i en sakkyndighetsprosess.

God og forsvarlig sakkyndighet kan etter Fylkesrådmannens mening, kun utøves i samråd og samarbeid med den enkelte skole og lærer, altså et prosessorientert sakkyndighetsarbeid.

Disse synspunktene er også poengtert i Håndbok for PP-tjenesten (2001) utgitt av Faglig enhet for PP-tjenesten. Her omtales sakkyndighet i PP-tjenesten som *«en prosessorientert arbeidsmåte»* (s. 36). Håndboken er et resultat av et arbeid som startet allerede i 1996, og er tilpasset endringen i lovverket som kom i perioden fra 1996-2001. Håndboken er også omtalt i NOU 2009: 18 *«Rett til læring»* (Midtlyngutvalget), og der refereres den som et viktig dokument. Ved å jobbe prosessorientert sikrer man gode samhandlingsarenaer og reell brukermedvirkning, og det presiseres at *«Sakkyndighetsarbeidet er oftest en del av en prosess der andre aktører også har et klart ansvar»*. I utvikling av et spesialpedagogisk tilbud er samarbeid, samhandling og avklaring av ansvar viktige kvalitetssikringstiltak.

Fylkesmannen peker i sin tilsynsrapport på at fylkeskommunens sakkyndige vurderinger mangler realistiske opplæringsmål og heller ikke tar stilling til hvilke avvik fra læreplanverket den enkelte elev har behov for. Ovenfor har vi argumentert for hvorfor dette ikke bør være noe som primært PP-tjenesten skal ta stilling til, og vist til oppdaterte styringsdokumenter og politiske føringer for PP -tjenestens arbeid. Den enkelte skole med sine faglærere vil kunne formulere gode, realistiske opplæringsmål for elevene med utgangspunkt i den kontekst opplæringen skal foregå i og med bakgrunn i den kartleggingen skolen må gjøre før PPT kobles inn. Uansett hva PP -tjenesten skriver i sine sakkyndige vurderinger, så må skolene ha både første og siste hånd på utarbeidelsen av detaljerte læringsmål for elevene.

PP-tjenesten og skolen må samarbeide om ovennevnte. Det er fornuftig tidsbruk at PPT kan bistå og veilede skolene i dette arbeidet. Nevnte Midtlyngutvalg (NOU 2009:18)

understreket også dette: *Mindre tid på sakkyndighetsarbeid til fordel for mer tid på systemrettet arbeid.*

Dette ville også bidra til en unødig byråkratisering av tjenesten og skape større avstand mellom PPT og skolene. Den enkelte faglærer ville uansett måtte gjøre selvstendige vurderinger av realistiske opplæringsmål i sitt fag i forbindelse med utarbeiding av individuelle opplæringsplaner. Utarbeiding av realistiske opplæringsmål er et læreransvar og ikke et PP-ansvar. PP-tjenestens involvering og bidrag i dette arbeidet bør eventuelt være som en drøftings- og samarbeidspartner. En sakkyndig partner som skolen har en dialog med omkring det beste opplæringstilbudet for den enkelte elev om hva som vil gi eleven et tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Formuleringer i denne retning i § 5-3 i opplæringsloven vil være mer realistisk og forståelig både for lærere og PP-tilsatte i videregående skole. Skolene er også klare på at det er de som har fagkompetanse til å vurdere elevens forutsetninger og sette realistiske mål for eleven innenfor faget. Et interessant punkt her er hvor stor en endring i et opplæringstilbud skal være for at en sakkyndig vurdering er nødvendig.

I forbindelse med pålegg 2 og drøftingen omkring «realistiske opplæringsmål» følger som vedlegg uttalelser og kommentarer fra de tre skolene som var med i tilsynet. Uttalelsene fra skolene støtter fylkesrådmannens betraktninger og konklusjoner, se vedlegg.

2.2 Kommentar til pålegg 4

Fylkesmannen peker også på at fylkeskommunen må sørge for at PP-tjenesten involverer foreldrene i utarbeidelsen av de sakkyndige vurderingene. Det er ikke slik at den fylkeskommunale PP-tjenesten ikke har involvert foresatte i sakkyndighetsarbeidet. Men det har skjedd i varierende grad. Den nye inntaksforskriften innebærer at foreldreinvolveringen følger som en del av de nye sakkyndighetsrutinene. Den fylkeskommunale PP-tjenesten har allerede gjort endringer i sakkyndighetsarbeidet som innebærer mer foreldreinvolvering. Det som allikevel kunne være interessant var om direktoratet kunne presisere og konkretisere hva man legger i begrepet «foreldreinvolvering» i forbindelse med utarbeiding av sakkyndige vurderinger, og hva man legger i begrepet «samarbeid med foresatte» (pålegg 4). Fylkesrådmannen minner i denne forbindelse om at elevene i videregående opplæring er over 16 år og relativt selvstendige i forhold til foreldreinvolvering. Det er bare et fåtall av elevene som ivaretas av foreldre med definert vergestatus.

2.3 pålegg 6: Pedagogisk psykologisk tjeneste

Ifølge § 5-6 i Opplæringslova har PPT to lovfestede oppgaver:

1. Sørge for at det utarbeides sakkyndige vurderinger der loven krever det
2. Bistå skolene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov (PP-tjenestens systemrettede arbeid)

Fylkesmannen peker på at fylkeskommunen må sørge for at PPT ivaretar lovens krav, og i den sammenheng se til at:

- PPT har kapasitet og kompetanse til å utføre det sakkyndighetsarbeidet de har ansvar for etter loven
- PPT er faglig uavhengig

Første kulepunkt handler i stor grad om hvordan loven skal tolkes og hva man legger i «sakkyndighetsarbeid». Fylkesrådmannen har i forbindelse med pålegg 2 argumentert for hvorfor skolene skal og bør bestemme realistiske opplæringsmål. Dette handler også om å finne en balanse mellom de ressursene fylkeskommunens PP-tjeneste har til rådighet og de andre lovpålagte oppgavene tjenesten har etter § 5-6 i Opplæringslova.

Opplæringslova har siden 1998 blitt gradvis endret og bedre tilpasset utviklingen i skolen og samfunnet for øvrig, men paragrafen i kapittel 5 som er omhandlet her er dog tilnærmet identisk i dag som da loven ble innført i 1998 (med unntak av § 5-2 som ble opphevet i 2002).

Fylkesrådmannen stiller spørsmål ved om teksten i oppl § 5-3 er godt nok tilpasset videregående opplæring slik den framstår i dag.

Lovteksten er uforandret, men det har kommet nye forskrifter, rundskriv og Stortingsmeldinger som har stor relevans for kapittel 5 i opplæringsloven. Tidligere omtalte NOU 2009: 18 omtaler dette på følgende måte:

«Forventningene til PP-tjenestens arbeidsoppgaver har endret seg over tid. Både sentralt og lokalt har det de siste 10-15 årene vært økende oppmerksomhet rundt PP-tjenestens systemrettede arbeid. Mange har ønsket økt vektlegging av forebygging, kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling i skole og barnehage fra PP-tjenestens side, og noe mindre vekt etter hvert på individuell diagnostisering, behandling og sakkyndighetsvurderinger».

Videre står det i samme NOU at Kunnskapsdepartementet generelt er opptatt av å bringe PP-tjenesten inn som en sterkere støttespiller for skolen i forbindelse med planarbeid, målfokusering og evaluering av eget arbeid. Man ønsket å bryte med forestillingen om at det var en viss, avgrenset gruppe som hadde særskilte behov. Selv om 6-7 % av elevene hadde rett til spesialundervisning var det likevel en erkjennelse av at ca. 25 % av elevene i skolen hadde vanskeligheter med å delta aktivt i opplæringen. Spesialkompetansen skulle flyttes så nært eleven som mulig. Kompetanseheving i skolen, flytting av ressurser fra Statped til PPT og endret fokus for PPT var noen av tiltakene som ble foreslått. PP-tjenesten skulle i større grad drive systemarbeid rettet mot skolene, snarere enn individuelle utredninger og tilrettelegging for enkeltelever. Sistnevnte skulle i første rekke ivaretas gjennom systemarbeid PPT/skole, med økt vekt på tilpasset opplæring som også skulle ivareta flest mulig enkeltelever.

Dette samsvarer med måten PPT for videregående skoler i Rogaland jobber i forhold til systemarbeid og sakkyndighetsarbeid:

«Alle parter ønsker en PP-tjeneste som er til stede i barns og unges læringsmiljø, og som er i tett dialog og samhandling med personale i barnehage og skole» (NOU 2009: 18).

I det samme dokument står det videre at:

«PP-tjenestens og myndighetenes ønsker om mindre tid på sakkyndighetsarbeid til fordel for mer tid på systemrettet arbeid er så langt ikke realisert. Utvalgets forslag i kapittel 14 om at ekstra tilrettelegging i opplæringen til vanlig kan fattes uten sakkyndig vurdering, vil kunne frigjøre slik kapasitet. Utvalget ønsker å legge til rette for at PP-tjenesten i større grad bidrar til kompetanse- og

organisasjonsutvikling i barnehager og skoler og ønsker en presisering av PP-tjenestens ansvar for og rolle i arbeidet med dette».

I forhold til PP-tjenestens kompetanse som også er omtalt i det første kulepunktet under pålegg 6, vil Fylkesrådmannen påpeke at PPT i Rogaland fylkeskommune har høy kompetanse – hvor de ansatte har høy formelle utdanning og bred erfaring.

I det andre kulepunktet under pålegg 6 hvor PP-tjenestens faglige uavhengighet trekkes i tvil, er kommentert i de generelle kommentarene i tilsvar på tilsynsrapporten. Fylkesrådmannen er selvsagt enig i at PPT skal være faglig uavhengig, og har aldri verken pålagt eller lagt føringer for den fylkeskommunale PP-tjenesten noe som også ville være i strid med lovverket som regulerer PP-tjenestens arbeid. Fylkesrådmannen er også opptatt av at PPT ikke skal bli faglig utilgjengelig – derfor bruker tjenesten betydelige ressurser på å være ute på skolene. Det handler om å få brukt den høye kompetanse ute blant elever, lærlinger og lærere i den virkeligheten de befinner seg i. Helt i tråd med nyere føringer fra myndighetene om hvordan PPT skal forvalte sine ressurser.

3 Avsluttende kommentarer

Fylkesrådmannen vil i tråd med ovennevnte forhold omkring tjenestens individ-/sakkyndighetsarbeid og systemarbeid avslutningsvis trekke fram en del føringer og synspunkter fra sentralt hold de senere årene, som begrunner Fylkesrådmannens påstander.

PP-tjenestens systemfokus er forankret i Midtlyngutvalgets arbeid, støttet av Utdanningsdepartementet, framkommet i St. meld. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap. Her er det nettopp PP-tjenestens systemfokus som blir belyst, - en vridning fra sakkyndighetsarbeid til mer systemrettet arbeid, en praksisnær PP-tjeneste, lett tilgjengelig, stiller opp når skolen ber om det osv. PPT i Rogaland fylkeskommune arbeider helt i samsvar med disse prinsippene. I stortingsmeldingens kapittel 5 presenteres fire forventninger til PP-tjenesten for å tydeliggjøre mandatet og oppgavene til tjenesten:

1. PP-tjenesten er tilgjengelig og bidrar til helhet og sammenheng
2. PP-tjenesten arbeider forebyggende
3. PP-tjenesten bidrar til tidlig innsats i skolen
4. PP-tjenesten er en faglig kompetent tjeneste

Departementet presiserer i kapitlets innledning at det er viktig at PP-tjenesten arbeider tettere på skolene, arbeider mer systemrettet og bruker kortere tid på sakkyndige vurderinger. I meldingens pkt. 5-2 framheves det at PPT skal være en viktig veileder og kompetanselever til skolene og at kommuner og fylkeskommuner bør videreutvikle PP-tjenesten slik at tjenesten kommer tettere på skolene, samt at departementet ønsker å stimulere til at PP-tjenesten i større grad skal kunne arbeide systemrettet.

En framtidrettet PP-tjeneste skal være tett på skolene, være tilgjengelig og ikke ensidig ha primærfokus på sakkyndighetsarbeid slik Fylkesmannen legger opp til. I denne sammenheng vil Fylkesrådmannen også trekke fram utdrag fra avsnitt 5.2.2. i nevnte Stortingsmelding hvor det presiseres *«at det kreves en praksisnær PP-tjeneste dersom den skal oppnå faglig legitimitet hos lærerne»*. Faglig legitimitet er helt avgjørende når man skal drive veiledning og bistå skolene der opplæringen foregår. PP-tjenesten må være synlig ute i skolene, vise interesse og forståelse for virksomheten i skolene og i

samarbeid med skolepersonalet bidra til best mulig opplæringstilbud for elevene. PP-tjenesten er omtalt som en hjelpeinstans for skolene.

Nok et viktig punkt i denne sammenheng er at elevene i videregående skole har ti års skolebakgrunn. De aller fleste elever med hjelpebehov er både kartlagt og utredet og eventuelt diagnostisert før de begynner i videregående skole. Dette betyr at PP-tjenestens arbeid i videregående skole vil være noe annerledes enn for grunnskolen PP-tjeneste. Derfor bør lovtekstens formuleringer om blant annet sakkyndighetsarbeidet leses og tolkes noe annerledes i forhold til anvendelse i videregående opplæring enn i grunnskolen..

Kapittel 5 i Opplæringslova er i stor grad utformet med tanke på grunnskolen og tar i liten grad høyde for at rammebetingelsene og kompleksiteten endrer seg i videregående opplæring. Dette gjenspeiler seg i tilsynsrapporten. Fylkesrådmannen vil eksemplifisere dette med en annen innfallsvinkel.

Fra tilsynsrapporten, s. 6: «Læreplanverket gjelder for alle elever så langt det er mulig, selv om en må hente kompetansemål fra andre trinn enn elevenes alder tilsier. Den sakkyndige vurderingen skal angi hvilket trinn kompetansemålene skal hentes fra, og det skal tas konkret stilling til hva som vil være realistiske opplæringsmål for den enkelte elev, jf. § 5-3. Valg av fag/fagområder og hvordan opplæringen skal organiseres må omtales. PPT skal også ta stilling til hvilke fag som helt eller delvis må velges bort. Også for elever med så store funksjonshemminger at det ikke er relevant å bruke skolefagene og kompetansemålene fastsatt i læreplanverket, skal PPT ta standpunkt til realistiske opplæringsområder og – mål. PPT skal også ta stilling til hvilken kompetanse det er behov for i opplæringen av elevene».

Fylkesrådmannen mener at en grunnskoletenkning framkommer her. For elever på Hverdagslivstrening og Arbeidstrening er det kanskje ikke læreplanmål fra fellesfagene som er det viktigste, men heller det at elevene tilegner seg kompetanse for best mulig å kunne klare seg selvstendig i et voksenliv, enten i bolig eller på et dagsenter. Sosial kompetanse og dagliglivskompetanse må ofte i større grad vektlegges i disse gruppene enn fokus på kompetansemål fra ulike fagspesifikke læreplaner. Dette utelukker ikke at man henter stoff fra læreplanene der det er mulig.

4 Kort oppsummering

Samtidig som Fylkesmannen er en tilsynsmyndighet så skal han også veilede fylkeskommunale, kommunale og private skoleeiere etter gjeldende lovverk.

Fylkesrådmannen opplever at det er vanskelig å komme i dialog med Fylkesmannen og drøfte ulik lovforståelse. Det er kjent at Fylkesmannen og Fylkesrådmannen har ulik lovforståelse. Det er en omforent enighet mellom Fylkesmannen og Fylkesrådmannen om at det er ønskelig å få belyst uenigheten i lovforståelsen og en nærmere avklaring på hvilken lovfortolkning som skal legges til grunn.

Fylkesrådmannen vil vurdere nøye påleggene som fremkommer i rapporten og se til at de rettes opp etter gjeldende lovverk.

Pålegg

- Pålegg 1 Tas til etterretning.
- Pålegg 2 Ber om at våre kommentarer og synspunkter videresendes til direktoratet for nærmere vurdering av lovforståelsen. Videre ber vi om at våre kommentarer vurderes i forbindelse med justering av lovteksten § 5-3.
- Pålegg 3 Tas til etterretning.
- Pålegg 4 Tas til etterretning.
- Pålegg 5 Tas til etterretning
- Pålegg 6 Jfr. våre kommentarer til dette pålegget og relevante kommentarer til andre pålegg som er relevante.
- Pålegg 7 Tas til etterretning

Med hilsen
Opplæring i skole

Joar Loland
fylkesdirektør

Reidun Angell
rådgiver

Vedlegg:

Uttale fra Godalen vgs
Uttale fra Bryne/Time vgs
Uttale fra Karmsund vgs
Dokumentasjon i forbindelse med tilsynet fra PPT
Dokumentasjonsoversikt fra opplæringsavdelingen
Dokumentasjon – oversikt
Deltakere i tilsynet
Svar på foreløpig tilsynsrapport
Melding om tilsyn fra Fylkesmannen

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

FYLKESRÅDMANNEN
Opplæringsavdelingen

Fylkesmannen i Rogaland

Postboks 59
4001 STAVANGER

18.06.2014

Deres ref.: 2013/10010

Saksbehandler: Reidun Angell
Direkte innvalg: 51516718

Saksnr. 13/17178-9
Løpenr. 39593/14
Arkivnr. A40 &58

**SVAR - OVERSENDELSESBREV ETTER TILSYN MED ROGALAND
FYLKESKOMMUNE 2013/2014
BEGJÆRING OM UTSETTELSE**

Det vises til endelig sluttrapport etter tilsyn med spesialundervisning i Rogaland fylkeskommune, mottatt i epost 6. juni 2014, og i brev registrert i postmottak 14. juni 2014.

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 bokstav b, og kan påklages Utdanningsdirektoratet. Klagen skal sendes Fylkesmannen i Rogaland innen tre uker fra det tidspunktet underretningen om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jf. Forvaltningsloven §§ 28 og 29. Om utformingen av klage blir det vist til forvaltningsloven § 32.

Fylkesmannens pålegg

Med hjemmel i opplæringsloven § 14-1 tredje ledd og det som følger av det som framgår i kapitlene 3.1 – 3.4 gir Fylkesmannen Rogaland fylkeskommune pålegg om endring av praksis innenfor følgende områder

1. Inntak – forskrift til opplæringsloven kapittel 6
2. Sakkyndige vurderinger - § 5-3
3. Enkeltvedtak - § 5-1
4. Samarbeid med foresatte/elev - § 5-4
5. Individuelle opplæringsplaner og årsrapport - § 5-5
6. Pedagogisk – psykologisk tjeneste - § 5-6
7. Forsvarlig system - § 13-10, andre ledd.

Det er på det rene at Fylkesmannen og Fylkesrådet har ulik lovforståelse på noen punkter. Det er en omforent enighet mellom Fylkesmannen og Fylkesrådet om at det er ønskelig å få belyst uenigheten med hensyn til lovforståelsen og få en nærmere avklaring på hvilke lovfortolkning som skal legges til grunn, fra Utdanningsdirektoratet.

POSTADRESSE
Postboks 130 Sentrum
4001 Stavanger

BESØKSADRESSE
Arkitekt Eckhoffsgt. 1
Stavanger

TELEFON
51 51 66 00

TELEFAKS
51 51 68 90

BANKGIRO: 3201.05.50520

E-POST: firmapost@rogfk.no

INTERNETT: www.rogfk.no

Med bakgrunn i denne uenigheten vil Fylkesrådmannen påklage enkeltvedtaket for å prøve ut om den lovforståelsen Fylkesmannen legger til grunn er riktig. Dette gjelder spesielt for pålegg 2 som omhandler *Sakkyndige vurderinger - § 5-3* og pålegg 4 som omhandler *Samarbeid med foresatte/elev- § 5-4*.

Begjæring om utsettelse

Fylkesrådmannen vil følge opp påleggene fra Fylkesmannen, noe som det vil bli gjort nærmere rede for og begrunnet i vårt tilsvaret til Fylkesmannen.

Det må nevnes at juli og august er tiden for ferieavvikling, noe som medfører at det kan være vanskelig å innhente nødvendige opplysninger i forbindelse med en grundigere saksgjennomgang av påleggene.

Da en tidsfrist på 3 uker vurderes for knapp til å få en grundig gjennomgang av påleggene og en forsvarlig utredning av fylkeskommunens syn i saken, begjæres det om utsettelse av klagefristen til 31. august. Vi venter en snarlig avgjørelse på begjæringen.

Med hilsen
Opplæring i skole

for Joar Loland
fylkesdirektør

Randi Hummervoll
seksjonssjef

Reidun Angell
rådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Deltakere i tilsynet

	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Rogaland fylkeskommune, sentraladministrasjonen			
Joar Loland, fylkesdirektør i opplæringsavdelingen		X	X
Randi Hummervoll, seksjonssjef opplæring i skole		X	X
Ståle Wold, seksjonssjef kvalitet, analyse og dimensjonering		X	X
Reidun Angell, rådgiver	X	X	X
PP-tjenesten, Rogaland fylkeskommune			
Gunnar Gaard, seksjonssjef	X		X
Helge Eide, seniorrådgiver		X	X
Steinar Hess, psykolog	X	X	
Rune Karlson, psykolog		X	
Karianne Christiansen, psykolog		X	
Geir Andersen, pedagogspesialist			X
Björg S. Meland, seniorrådgiver			X
Godalen vgs			
Lasse Eide, rektor	X	X	X
Thomas Nilsen, avdelingsleder	X	X	
Wenche Malmin Neresen, kontaktlærer UP, RM	X	X	
Inge Halvorsen, kontaktlærer UP, BA	X	X	
Per Hugo Sørensen, kontaktlærer UP, MK	X	X	
Siv Helene Almås Brekke, miljøarbeider	X	X	
Karmsund vgs			
Kåre Johan Sørvåg, rektor	X	X	X
Bjørn Eileraas, avdelingsleder	X	X	
Bente Romseland Døsen, avdelingsleder	X	X	
Rolf Jarl Sjøen, avdelingsleder	X	X	
Gundhild Ferkingstad, kontaktlærer UP, RM	X	X	
Solbjørg Sætrevik, kontaktlærer AT	X	X	
Karl Edvard Eidsvåg, kontaktlærer HT	X	X	
Time vgs			
Sølvi Jacobsen Waldeland, rektor	X	X	X
Lars Tore Helgeland, rektor (permisjon)			X
Liv Berit Erland, avdelingsleder	X	X	
Jan Njærheim, avdelingsleder	X	X	
Solveig Rørtveit, team-koordinator og kontaktlærer AT	X	X	
Elisabeth Sør-Reime, kontaktlærer HT	X	X	
Tore Sværen, avdelingsleder Vibemyr skoleverksted	X	X	
Vidar K. Kristensen, opplæringsleder	X	X	
Endre Hunshamar, kontaktlærer UP, BA	X	X	
Guri Bjergøy, kontaktlærer UP, SS	X	X	
Lars Helge Tveit, lærer	X		

Odd Tore Gudmestad, kontaktlærer UP, TIP		X	
Fylkesmannen i Rogaland			
Sølvi Ona Gjul, utdanningsdirektør			X
Hallgeir Bø, ass. utdanningsdirektør			X
Marta Vignes, seniorrådgiver og tilsynsleder	X	X	X
Hilde Folkvord Juul, rådgiver	X	X	X
Randi Høyland, rådgiver	X	X	X
Sturle Holmen, rådgiver		X	
Utdanningsdirektoratet			
Cathrine Børnes, avdelingsdirektør			X
Hilde Austad, seniorrådgiver			X

Dokumentasjon

21.10.13 Dokumentasjon systemrettet arbeid Rogaland fylkeskommune

- Delegasjonsreglement
- Styringsdialogen 2013-2014
- ESA – elevsaker
- ESA – skolerutine
- Diverse informasjon fra RFKs nettside
- Informasjonsskriv – innsøking 2013-2014
- Meldeskjema inntak
- Mal for melding om inntak – Hverdagslivstrening
- Mal for vedtak om spesialundervisning – Hverdagslivstrening
- Mal for melding om inntak – Arbeidstrening
- Mal for vedtak om spesialundervisning – Arbeidstrening
- Mal for melding om inntak – Utvidet praksis
- Mal for vedtak om spesialundervisning – Utvidet praksis
- Skjema for saksgang og prosedyrer for elever med særskilte behov
- Lysark av 18.11.2013 – IOP-logg
- Mal IOP
- IOP-LOGG skjema
- IOP-LOG Underveisvurdering
- Vedlegg til kompetansebevis
- Dokumentsystemene i RFK
- Ordensreglement
- Skyssreglement
- Skolerute
- Rammeplan for tilpasset opplæring i mindre grupper
- Spesialundervisning – info elev og foresatte
- Spesialundervisning i mindre grupper
- Opplæringsavtale – skjema

03.11.13 Dokumentasjon Godalen videregående skole

- 9 elevsaker, 3 stk. 1. år, 4 stk. 2. år og 2 stk. 3. år
- Timeplaner for skoleåret 2012/13
- Årsplan Media og kommunikasjon
- Årsplan Design og håndverk
- Årsplan Byggfag
- Ukeplan Media og kommunikasjon
- Ukeplan Design og håndverk
- Ukeplan Restaurant og matfag
- Oversikt over personell tilknyttet utvidet praksis klassene og deres utdanning.
- Eksempel på vedtak om spesialundervisning.

12.11.13 Dokumentasjon Karmsund videregående skole

- Prosedyre for spesialundervisning i mindre grupper/tilrettelagt opplæring i egen gruppe
- Prosedyre for alternativ opplæringsarena for elever med spesialundervisning
- Årshjul særinntak
- Årshjul nettverksteam
- Henvisningsskjema PPT
- Prosedyre oppstartsamtaler
- Skjema for oppstartsamtale
- Prosedyre for pedagogisk rapport
- Prosedyre for avdelingsselevråd
- Rutiner for vurdering om behov/utbytte av utvidet rett.

Elevsaker:

- ✓ Hverdagslivstrening: 1 elevsak 1. år, 1 elevsak 2. år og 2 elevsaker 3. år
- ✓ Arbeidstrening: 1 elevsak 1 år, 1 elevsak 2. år og 1 elevsak 3. år
- ✓ Utvidet praksis/restaurant- og matfag: 1 elevsak 1. år og 1 elevsak 2. år

15.11.13 Dokumentasjon PP-tjenesten, Rogaland Fylkeskommune

- Oversikt over personell i PP-tjenesten
- Rutiner og prosedyrer for utarbeidelse av sakkyndige vurderinger
- Rutiner og prosedyrer for henvisning til PP-tjenesten
- Dokumentasjon som viser PP-tjenestens systemrettede arbeid

14.11.13 Dokumentasjon Time videregående skole

- **Arbeidstrening**
 - Praktisk informasjon
 - Informasjon om tilbudet
 - Ansatte skoleåret 13/14
 - Pedagogisk årshjul
 - Miljøpersonell
 - Timeplaner
 - Rutine til opplæringsavtaler
 - Egenvurdering - midtveisvurdering
 - Rutine for samarbeid ansatte
 - Samarbeidsrutiner elev
 - Samtaleskjema for hjem – skolesamarbeid
 - Rutine for søknad om utvidet rett
 - Dokumentasjon elev
 - Internt skademeldingsskjema
- ✓ **Elevsak 1. år**
 - Søknad om inntak med vedlegg
 - Melding om inntak
 - Vedtak om spesialundervisning
 - Individuell opplæringsplan
- ✓ **Elevsak 2. år**
 - Søknad om inntak
 - Sakkyndig vurdering

- Melding om inntak
- Vedtak om spesialundervisning
- Halvårsrapport
- Individuell opplæringsplan
- ✓ **Elevsak 3. år**
 - Søknad om inntak
 - Sakkyndig vurdering
 - Melding om inntak
 - Vedtak om spesialundervisning
 - Halvårsrapport
 - Individuell opplæringsplan
- **Hverdagslivstrening**
 - Praktisk informasjon
 - Informasjon om tilbudet
 - Ansatte skoleåret 13/14
 - Temaplan skoleåret 13/14
 - Eksempel temaplan detaljert
 - Eksempel ukeplan
 - Eksempel ukeplan elev
 - Formingsplan 13/14
 - Uteskole
 - Uteskoleplan
 - Kroppsøving
 - Gym i Timehallen
 - Meldeskjema til foresatte
 - Rutiner og prosedyrer
 - Møter og samarbeid
 - Informasjon om nye elever
 - Aktiviteter og utflukter i regi av skolen
 - Samtykkeerklæring
 - Regnskap for penger elevene har på skolen
 - Prosedyre legemiddelhåndtering
 - Samtykkeerklæring for legemiddelhåndtering
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Registrering av feil og nestenfeil
 - Prosedyre ved pustestans/hjertestans
 - Internt skademeldingsskjema
 - Skjema for opplæring av nyttilsette/vikar
- ✓ **Elevsak 1. år**
 - Søknad om inntak med vedlegg
 - Melding om inntak
 - Vedtak om spesialundervisning
 - Personalressurser
 - Individuell opplæringsplan
 - Prosedyre mål i IOP
 - Underveisvurdering
 - Ukeplan
 - Ulike rutiner knyttet til opplæringen

- ✓ **Elevsak 2. år**
 - Søknad om inntak med vedlegg
 - Melding om inntak
 - Vedtak om spesialundervisning
 - Personalressurser
 - Ukeplan
 - Underveisvurdering
 - Prosedyre mål i IOP
 - Ulike rutiner knyttet til opplæringen
- ✓ **Elevsak 4. år**
 - Søknad om inntak med vedlegg
 - Henvendelse fra foresatte
 - Søknad om inntak 3. år
 - Referat fra møte vedr. 4. skoleår
 - Sakkyndig uttalelse
 - Melding om inntak 4. skoleår
 - Vedtak om spesialundervisning
 - IOP 13/14
 - Underveisvurdering
 - IOP 12/13
 - Halvårsrapport
 - Personalressurs
 - Ukeplan
 - Prosedyre mål i IOP
 - Eksempler på periode- og dagplaner
 - Ulike rutiner knyttet til opplæringen

Vibemyr skoleverksted

- Dokumentasjon knyttet til informasjon om utvidet praksis
- Planer og rutiner for elever som får hele eller deler av sin opplæring på alternativ opplæringsarena
 - ✓ Skolerute 2013-2014
 - ✓ Timeutregning for undervisning
 - ✓ Faglig tilbud
 - Økter
 - Programfag og sertifiseringsfag
 - Fellesfag
 - Kompetansecfag/temafag
 - Prosjekt til fordypning/valgfag
 - Utplassering i lærebedrift: Hel- og deltidsutplassering, opplæringsavtale
 - Sosial kompetanse og ferdighetstrening
 - Prosedyre for underveisvurdering
 - Kompetansebevis våren 2013
 - Elevgodtgjørelse
 - Urus
 - Turprosedyre

- ✓ **Planer og rutiner for spesialundervisning**
 - Inntaksprosedyrer
 - Rutine for samarbeid med PPT
 - Vegringsgruppa
 - Exitgruppa
 - Medarbeiderhåndbok
 - Lokal arbeidstidsavtale
 - Oversikt over teamtid ,småteam
 - Årshjul for ledelse og lærere
 - Veiledning og internundervisning
 - HMS
 - Prosedyre for nødverge og skademeldinger
 - Prosedyre for bekymringsmeldinger
 - Prosedyre for politianmeldelser
 - Prosedyre for enkeltvedtak for elever som går for fag med karakter
 - Skolereglement – utfyllende for Vibemyr skoleverksted

- **Ev Planer og rutiner for søknad om utvidet rett**
 - ✓ **Elevsak 1 elev 1. år**
 - Sakkyndig vurdering utarbeidet for innsøknning til videregående opplæring
 - Sakkyndig vurdering fra PPT i Rogaland Fylkeskommune gjeldende for skoleåret 2013/2014
 - Vedtak om spesialundervisning gjeldende for inntak til videregående skole (skoleåret 2013/2014)
 - Individuell opplæringsplan for skoleåret 2013/2014
 - Timeplan for skoleåret 2013/2014

 - ✓ **Elevsak 2 elev 2. år**
 - Sakkyndig vurdering utarbeidet for innsøknning til videregående opplæring
 - Sakkyndig vurdering fra PPT i Rogaland Fylkeskommune gjeldende for skoleåret 2013/2014
 - Vedtak om spesialundervisning gjeldende for inntak til videregående skole (skoleåret 2013/2014)
 - Vedtak om spesialundervisning gjeldende for skoleåret 2013/2014
 - Individuell opplæringsplan for skoleåret 2012/2013
 - Individuell opplæringsplan for skoleåret 2013/2014
 - Timeplaner for skoleåret 2013/2014

 - ✓ **Elevsak 3 elev 3. år**
 - Sakkyndig vurdering utarbeidet for innsøknning til videregående opplæring
 - Sakkyndig vurdering fra PPT i Rogaland Fylkeskommune gjeldende for skoleåret 2013/2014
 - Vedtak om spesialundervisning gjeldende for inntak til videregående skole (skoleåret 2012/2013)
 - Vedtak om spesialundervisning gjeldende for skoleåret 2013/2014
 - Individuell opplæringsplan for skoleåret 2012/2013
 - Individuell opplæringsplan for skoleåret 2013/2014

- Timeplaner for skoleåret 2013/2014

✓ **Oversikt over personell tilknyttet opplæringen for elevene**

18.02.13 **Ettersending elevsaker Vibemyr skoleverksted:** 2 eksempler der inntak er skjedd utenom særinntaket.

- Fortløpende inntak når elev overføres fra ordinærundervisning til Utvidet praksis
 - ✓ **Elevsak 1**
 - avklaringsdokument fra Time vgs. 31/10/12- eleven skriver sluttmelding fra ordinært løp
 - Referat fra inntaksprosessen, 20/12-12
 - Referat fra samtale hvor hospitering avtales, 03.01.13
 - Sakkyndig vurdering fra PPT/RFK, 11.03.13
 - IOP våren 2013
 - ✓ **Elevsak 2**
 - Melding om ungdom som bytter skole i videregående opplæring, 14.03.11
 - Sakkyndig vurdering fra Sandnes kommune, 20.12.07
 - Sakkyndig vurdering fra Sandnes kommune, 28.12.09
 - IOP våren 2011
 - Sluttmelding/avklaringsdokument 09.10.12

20.02.14.1 **Etterspurt dokumentasjon fra Time videregående skole:**

Sakkyndig vurdering utarbeidet når elev ble overflyttet fra bygg og anleggsteknikk til Utvidet praksis. Sakkyndig vurdering og vedtaket om spesialundervisning som for opplæringen på bygg og anleggsteknikk. Eksempel på saker der elever har endret kurskode.

- ✓ **Elevsak 1**
 - Melding om behov for omfattende tilpasning eller noe tilpasning
 - Enkeltvedtak, rett til spesialundervisning
 - Referat fra møte ang. rett til spesialundervisning
 - Pedagogisk rapport
 - Sakkyndig uttalelse i forbindelse med meldt behov for omfattende tilpasning ved overgang til videregående skole. Tilrådning om spesialundervisning 02.12.13
 - Melding om ungdom som bytter skole/utdanningsprogram i videregående opplæring.
 - Sakkyndig vurdering i forbindelse med inntak til videregående skole og rett til spesialundervisning.
- ✓ **Elevsak 2**
 - Særskilt grunnlag – søknad om inntak til videregående opplæring
 - Enkeltvedtak
 - Referat fra møte ang rett til spesialundervisning, overføring av elev fra ordinært løp til Utvida praksis
 - Pedagogisk rapport

- Sakkyndig vurdering i forbindelse med inntak til videregående skole og rett til spesialundervisning.
- Melding om ungdom som bytter skole/utdanning i videregående skole

05.03.14 Etterspurt dokumentasjon fra Karmsund videregående skole: tilleggsdokumentasjon for elev som begynte på RM/UP og flyttet til Hverdagslivstrening.

✓ Elevsak 1

- Svar – endring av undervisningstilbud
- Brev m orientering fra rektor til PPT
- Referat samarbeidsmøte 04.04.13
- Referat samarbeidsmøte 13.05.13
- Referat samarbeidsmøte 30.01.14
- Melding om behov for omfattende tilpasning eller noe tilpasning
- Enkeltvedtak om spesialundervisning
- Sakkyndig vurdering, Karmøy kommune, ungdomsskolen 02.03.09
- IOP og rapport høst og vår, 10.trinn 2011/2012
- Epikrise BUP 03.12.12

✓ Elevsak 2

- Pedagogisk rapport i forbindelse med søknad om kurskodeendring, 26.11.13
- Fra arbeidslivstrening til Hverdagslivstrening, 10.12.13
- Sakkyndig vurdering i forbindelse om søknad om overgang fra arbeidstrening til hverdagslivstrening, 16.12.13
- Enkeltvedtak – endring av kurskode, fra tilrettelagt opplæring i liten gruppe, utvidet praksis til tilrettelagt opplæring i liten gruppe, Arbeidstrening.

✓ Elevsak 3

- Sakkyndig vurdering i forbindelse med inntak til videregående skole og rett til spesialundervisning 13.02.13
- Vedtak om overgang til opplæring i liten gruppe, 30.06.11
- Pedagogisk rapport 13. 09.11
- Sakkyndig vurdering i forbindelse med søknad om spesialundervisning 03.10.11
- Svar på søknad om spesialundervisning. 19.10.11
- Endring av elevstatus fra arbeidstrening til restaurant- og matfag, utvidet praksis. Melding om behov for spesialundervisning er nå ferdigbehandlet, 24.09.12
- Endring av elevstatus fra utvidet praksis, Restaurant- og matfag til Arbeidstrening. 31.01.13

10.03.14 Etterspurt dokumentasjon fra Godalen videregående skole: Elevsak der elev er overflyttet fra ordinære klasse til Utvidet praksis, og elevsak der elev er

overflyttet fra Utvidet praksis til ordinær klasse, ev følger ordinær opplæring i et eller flere fellesfag.

✓ **Elevsak 1**

- Avtale om overgang til full yrkeskompetanse 19.12.13
- Søknad om inntak, Særskilt grunnlag, 17.01.12
- Sakkyndig vurdering i forbindelse med inntak til videregående skole og rett til spesialundervisning, 21.03.12

✓ **Elevsak 2**

- Avtale om overgang til kompetanse på lavere trinn 28.01.14
- Vedleggsskjema for minoritetsspråklige søkere, 05.02.13
- Sakkyndig vurdering PPT kommune, 05.03.13
- Karakterutskrift 10.trinn 05.02.13

Innsendt dokumentasjon

I forbindelse med tilsyn med Rogaland fylkeskommune har Fylkesmannen fått oversendt dokumentasjon på saksbehandling og oppfølging av spesialundervisning i videregående opplæring.

Fylkesrådmannen ber om at denne dokumentasjonen sees i sammenheng med tilsynet ved Jåttå vgs:

- STYRINGSDIALOGEN
- INFO - INNTAK 2013-2014
- ESA - ELEVSAKER
- ESA - SKOLERUTINE
- RUTINE DIFOR ELEVSAKER
- BEHANDLING AV SENSITIVE OPPLYSNINGER
- DOKUMENTSYSTEMENE I RFK
- INNTAK - ÅRSHJUL
- DIV INFORMASJON RFK'S NETTSIDER
- MELDESKJEMA INNTAK
- ORDENSREGLEMENT
- SKYSSREGLEMENT
- SKOLERUTE
- SPESIALUNDERVISNING - INFO ELEV OG FORESATTE
- SPESIALUNDERVISNING I MINDRE GRUPPER
- RAMMEPLAN FOR TILPASSET OPPLÆRING I MINDRE GRUPPER
- IOP - MAL
- IOP - LOGG
- IOP-LOGG SKJEMA
- IOP - LOGG UNDERVEISVURDERING
- IOP-LOGG VEDLEGG TIL KOMPETANSEBEVIS
- ELEVUNDERSØKELSE HVERDAGSLIV
- ENKELTVEDTAK
- OPPLÆRINGSAVTALE - SKJEMA
- DELEGASJONSREGLEMENT

**FYLKESRÅDMANNEN
OPPLÆRINGSAVDELINGEN
Pedagogisk psykologisk tjeneste**

Fylkesmannen i Rogaland
v/ Marta Vignes
Postboks 59, Sentrum
4001 Stavanger

15.11.13

**Tilsyn med Rogaland fylkeskommune skoleåret 2013/2014
Dokumentasjon fra PP-tjenesten**

Viser til skriv datert 26.09.13 og oversender:

- Oversikt over personell i PP-tjenesten
- Rutiner og prosedyrer for utarbeidelse av sakkyndige vurderinger
- Rutiner og prosedyrer for henvisning til PP-tjenesten
- Dokumentasjon som viser PP-tjenestens systemrettede arbeid

Gunnar Gaard

Leder PPT - vgs

Oversikt over personell i PP-tjenesten

PP-tjenesten har 20 fagstillinger: 16 ved Stavangerkontoret og 4 ved Haugesundkontoret. Fagsammensetningen er 2 psykologer og 2 pedagoger i Haugesund, 9 psykologer og 7 pedagoger i Stavanger. Av psykologer er 8 psykologspesialister og av pedagogene er 5 spesialister i pedagogisk-psykologisk rådgivning. Merkantile stillinger: 1 hel stilling i Stavanger og en halv stilling i Haugesund.

Rutiner og prosedyrer for utarbeidelse av sakkyndige vurderinger

PPT for vgs utarbeider sakkyndige vurderinger gjennom hele skoleåret. De sakkyndige vurderingene gjelder fram til det er behov for endring av en elevs opplæringstilbud som ikke fanges opp av tidligere sakkyndig vurdering.

Ved inntak til videregående skole

Vi ser liten hensikt i å orientere om vårt sakkyndighetsarbeid etter den inntil nå gjeldende inntaksforskriften.

Ifølge ny inntaksforskrift vil den fylkeskommunale pp-tjenesten skrive sakkyndige vurderinger etter § 6-16 for elever som søker etter § 6-15 (særskilt utdanningsprogram). For elever på § 6-17 skal det ikke skrives sakkyndig vurdering fra PPT for vgs ved inntaket. Dette skal gjøres etter at elevene har begynt i videregående skole.

For elever som søker etter § 6-18 (tegnspråk) skriver vi på elever med behov for spesialundervisning. § 6-19 (utvidet tid) gjelder ikke elever i de tilrettelagte klassene som søker om et 4. eller 5. opplæringsår. Sistnevnte gruppe skrives det på som tidligere, jfr. omtale seinere i teksten under «utvidet rett» for å skille dem fra § 6-19.

For elever søkt etter § 6-22 vil det bli skrevet sakkyndig vurdering ved inntak på en god del av elevene, mens andre vil det bli skrevet på etter skolestart i videregående. Nærmere bestemmelser om «det nye inntaket» vil det bli orientert om i den lokale inntaksforskriften som vil bli lagt fram våren 2014.

Etter at elevene har begynt på videregående skole

PPT for vgs utarbeider sakkyndige vurderinger for elever som melder behov for noe tilpasning eller omfattende tilpasning i forbindelse med søknad til videregående skole. Dette er elever som har hatt rett til spesialundervisning i ett eller flere fag i grunnskolen og som er søkere i det ordinære inntaket.

Elevene kartlegges i *begynnelsen* av skoleåret av faglærerne og kontaktlærer. Skolen

utarbeider en grundig pedagogisk rapport og vurderer den enkelte elevs forutsetninger for måloppnåelse i henhold til læreplanverket (jf § 5-4 i Opplæringslova). Dette er en prosess hvor PPT for vgs er involvert, og det avholdes møter mellom elev/foresatte, skole og PPT. Dersom ulike tiltak og ekstraressurser er prøvd og vurdert innenfor det ordinære opplæringstilbudet, men eleven fortsatt ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen, vil det bli utarbeidet en sakkyndig vurdering som sikrer eleven rett til spesialundervisning (jf § 5-1 og § 5-5 i Opplæringslova). På denne måten vil retten til spesialundervisning kunne bli videreført fra grunnskolen til videregående skole for elever innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Det utarbeides også sakkyndige vurderinger for elever på Vg 2 og Vg 3 etter samme prinsipper som er nevnt ovenfor. PPT for vgs vil kunne utarbeide slike sakkyndige vurderinger gjennom hele skoleåret uavhengig av klassetrinn.

Videregående opplæring i bedrift

PPT for vgs utarbeider sakkyndige vurderinger for lærlinger og lærekandidater der det er aktuelt med endring av sluttkompetanse (jf § 4-6 i Opplæringslova). Disse henvendelsene/henvisningene kommer både fra Opplæringskontorene og seksjon for Fagopplæring i fylkeskommunen.

Det finnes også tilskuddsordninger for lærlinger og lærekandidater med særskilte behov. Dette er midler med søknadsfrist 1. oktober og det forutsettes at PPT for vgs utarbeider sakkyndig vurdering i slike saker.

Sakkyndighetsarbeid i forhold til *fritakssaker eller unntak fra krav om bestått* i inntil to fellesfag etter avlagt fagprøve er et annet område hvor PPT for vgs utarbeider sakkyndige vurderinger. Dette er hjemlet i § 3-67 i Forskrift til Opplæringslova.

Utvidet opplæringsrett

Sakkyndige vurderinger utarbeides også i forbindelse med søknad om *utvidet opplæringsrett* (jf Opplæringslova § 3-1, 5. ledd). PPT for vgs er orientert om den enkelte elevs utvikling og behov knyttet til videregående opplæring, og samarbeider godt med de videregående skolene i slike saker. For elever i tilrettelagte opplæringstilbud er det ønskelig med vurdering av utvidelse av opplæringsretten allerede mot slutten av 2. opplæringsår eller ved begynnelsen av 3. opplæringsår. Allerede da kan man vurdere om eleven vil ha utbytte av at opplæringsretten utvides. Dette arbeidet er elevens foresatte involvert i. Den sakkyndige vurderingen om utvidelse av opplæringsretten utarbeides i god tid før inntaksvedtaket fattes, og foresatte er gjort kjent med innholdet i denne sakkyndige vurderingen.

Sakkyndig vurdering etter Opplæringslova § 13-2 og § 13-3

Sakkyndig vurdering i forbindelse med rett til spesialundervisning for grunnskoleelever som omfattes av ovennevnte paragrafer er fylkeskommunens ansvar. Disse sakene påbegynnes så snart henvisning foreligger fra Møllehagen skolesenter, Hollenderhaugen skolesenter, barneverntjenesten eller BUFETAT. Sakkyndig vurdering utarbeides etter hvert som elevene er kartlagt/utredet, og eventuelle ressurser utløses fortløpende.

Generelt om sakkyndighetsarbeidet

PPT for vgs samarbeider godt med de videregående skolene og involverer elev/foresatte der dette er nødvendig. Alle tilretteleggingstiltak utformes i samarbeid og samråd med den enkelte elev/foresatte. Det er viktig at tiltak prøves ut og vurderes innenfor det ordinære opplæringstilbudet, før det utarbeides sakkyndig vurdering og enkeltvedtak om spesialundervisning fattes.

PPT for vgs møter regelmessig alle de videregående skolene. De fleste av disse møtene skjer på ukentlig basis – dog litt mindre hyppig på skoler med bare studieforberedende program.

Når det gjelder enkeltvedtak om spesialundervisning, så fattes dette selvsagt ikke uten at elev/foresatte er informert om konsekvensene av et slikt vedtak. Dette er fordi individuelle opplæringsplaner (IOP) inneholder reduserte kompetansemål i ett eller flere fag som medfører at elevens sluttkompetanse endres fra studiekompetanse eller yrkeskompetanse til grunnkompetanse.

PPT for vgs tilbyr veiledning til skoler i forbindelse med IOP-arbeid. Innføringen av et nytt system («IOP-logg») skal bidra til at arbeidet med individuelle opplæringsplaner blir mer målrettet og til enhver tid oppdatert i henhold til elevenes forutsetninger og behov. Systemet er i bruk ved flere skoler, utprøves ved andre og skal innføres ved alle videregående skoler. Erfaringene så langt viser at arbeidet med individuelle opplæringsplaner blir kvalitetssikret på en bedre måte enn tidligere.

Rutiner og prosedyrer for henvisning til PP-tjenesten

PPT for vgs har henvisningsskjema for elever og lærlinger samt eget henvisningsskjema for saker på systemnivå.

- Henvisning av elever og lærlinger - Henvisningsgrunner

Alle elever og lærlinger kan henvise seg selv til PPT. De fleste henvisningene kommer fra rådgiverne, evt fra kontaktlærerne. Ellers får vi henvisninger fra skolehelsetjenesten, fastleger og noen få fra psykiatrien og barnevernet. Lærlinger henvises oftest fra Opplæringskontorene, men også fra seksjon for Fagopplæring og fra bedrifter.

- Elever og lærlinger henvises ofte for personlige problemer og kommer til PPT for vgs for **samtaler**. Elevhenvisninger fra skolene ønsker vi skal drøftes med oss før skolen sender henvisning. Dette tas opp i ukentlige møter mellom PPT og skolene. Noen ganger gir vi råd til skolen uten at de sender henvisning. PPT er ikke alltid «riktig adresse» da noen elever trenger mer hjelp enn hva vi kan tilby. Dersom eleven f. eks skal henvises til spesialisthelsetjenesten (psykiatrien) bør ikke henvisningen gå «omveien» via PPT.

- Henvvisninger som skyldes **vansker og behov for tilrettelegging** knyttet til opplæring i skole eller bedrift tas opp med den enkelte skole eller lærested (i samarbeid med Opplæringskontoret for den aktuelle bedriften). Mange av tiltakene og tilpasningene som PPT samarbeider med skolene (og elevene) om, er tilrettelegging innenfor det ordinære opplæringstilbudet med de rammer og ressurser som skolen disponerer. Noen ganger er behovene for tilrettelegging så store at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger som utløser retten til spesialundervisning.
- Ingen ventelister. Alle henvvisninger påbegynnes innen 1-3 uker, ofte før det. Henvendelser fra skolene løses ofte der og da, ellers tas det opp ved første anledning på de faste samarbeidsmøtene mellom PPT og skolene.

- Henvisning av systemsaker

Skolene kan henvise systemsaker på eget henvisningsskjema. Sakene drøftes med aktuell kontaktperson i PPT før henvisning sendes. Systemhenvisningene går gjerne utover vårt regelmessige systemarbeid på skolene og omfatter noen ganger mer bruk av ressurser fra PPT. Det innebærer at henvisningene håndteres av de i PPT som har mest kompetanse på det aktuelle området. (For beskrivelse av PPTs systemarbeid på skolene – se eget vedlegg).

Typiske systemhenvisninger kan være: Klassemiljø og klassemiljøproblematikk, veiledning av lærere over tid, kollegaveiledning, arrangement av kurs for lærere (f.eks. kontaktlærerkurs), utarbeidelse av rutiner og prosedyrer sammen med skolene og kompetanseheving i forhold til minoritetsspråklig problematikk. Alle systemhenvisninger påbegynnes som regel i løpet av 1-2 uker, litt avhengig av hvem som får henvisningen.

- Henvisning av saker etter Opplæringslova § 13-2 og 13-3a

Gjelder grunnskoleelever som er innlagt ved medisinske og sosiale institusjoner som skal ha sakkyndig vurdering i forbindelse med rett til spesialundervisning. Henvisningene kommer fra Møllehagen skolesenter, Hollenderhaugen skolesenter, barneverntjenesten, BUFETAT eller fra seksjon skole i Opplæringsavdelingen, evt ulike grunnskoler. Henvisningene påbegynnes i løpet av 1-2 uker.

Dokumentasjon av PP-tjenestens systemarbeid

Systemarbeidet i PPT kan være utfordrende å kvantifisere på linje med individarbeidet, men utgjør likevel mye av kjernen i arbeidet vårt. Oversikten nedenfor er ment som en oppsummering og eksemplifisering av hovedområder i vårt systemarbeid, og listen er på ingen måte uttømmende:

- Jevnlige (oftest ukentlige) samarbeidsmøter med skolene. Disse møtene har ulike navn avhengig av skole: spes.ped.team, ressurslag, sos.ped.team, s-team, samordningsmøte etc. Felles for disse møtene er at de representerer et fast møtepunkt mellom skole og PPT.

I disse møtene tar skolen opp enkeltsaker/enkeltelever, henvisninger, prinsipielle saker, saker på systemnivå, tilrettelegging for elever, bruk av ressurser og støttetiltak osv. Noen ganger diskuteres elevene med navn, andre ganger er det hensiktsmessig at sakene er anonymisert og tas opp på prinsipielt plan. Mange saker som tas opp i disse møtene løses i samråd med skolen der og da, mens andre saker krever mer oppfølging og videre møter. Noen saker ender med henvisning til PPT. Dette vurderes fra sak til sak.

- I starten av skoleåret drøfter vi med skolene hva de forventer, hva vi forventer, hva vi skal samarbeide om og hva vi kan tilby. Sette opp felles målsetninger for det kommende skoleåret. Avklaring av roller?
- Være på tilbudssiden, invitere oss selv med i relevante sammenhenger. Sette oss inn i den enkelte skoles satsningsområder, og se om det er ting vi kan bidra med i forhold til dette.
- Være med å kvalitetssikre gode rutiner for elevoppfølging, fravær, bekymringer etc.
- Diskutere tilrettelegging og tilpasning for elever med noe eller omfattende tilretteleggingsbehov i ordinære klasser.
- Regelmessige møter i tilrettelagte klasser, og veiledning og diskusjon i forhold til IOP-arbeidet for disse elevene. Dette gjelder i særlig grad elever som kommer fra grunnskolen og elever som er aktuelle for å søke om utvidet opplæringsrett.
- Informasjonsvirksomhet. Eksempler kan være presentasjonsrunden med informasjon om PPT for nye elever, IOP-arbeid, særinntaket osv.
- Delta på VIP eller tilsvarende program i skolene som fokuserer på psykisk helse.
- Delta på enkelte avdelingsmøter.
- Jevnlige møter med rådgivere (i tillegg til våre vanlige samarbeidsmøter).
- Veiledning (fra sak til sak eller mer organisert).
- Logoskursing.

- Deltakelse i forhold til ressursfordeling til elever/støtte og bruken av opplæringsavtaler.
- Fokus på kontaktlærerrollen og holdningsarbeid blant lærere.
- Deltakelse i nettverksmøter og ansvarsgruppemøter der vi har noe å bidra med.
- Evaluere arbeidet og samarbeidet med skolen i slutten av hvert skoleår.

I arbeidet med systemsaker er det viktig å reflektere over en del sentrale spørsmål for å sikre at vi beholder vår posisjon som uavhengig sakkyndig instans. I Opplæringslova § 5-6, 2. ledd presiseres PPTs rolle i forhold til systemarbeid: «*Tenesta skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å leggje opplæringa betre til rette for elevar med særlege behov*». I systemarbeidet kan derfor være nyttig å reflektere over spørsmålene nedenfor:

1. Hva skal vi jobbe med? (Mål)
2. Hvorfor skal vi jobbe med det? (Relevans)
3. Hvordan skal vi jobbe for å nå målene? (Tiltak, metode)
4. Hvordan vet vi om vi er på riktig vei? (Kriterier, indikatorer)
5. Hvilke erfaringer har vi gjort oss og hva oppnådde vi? (Evaluering)
6. Hva kan vi gjøre annerledes? (Utvikling)

I forkant av søknadsfristen til videregående opplæring (i perioden nov-febr) har PPT for vgs møter på hver enkelt av alle fylkets ungdomsskoler. Formålet er å drøfte potensielle og aktuelle søkere til videregående skole som har store behov for tilpasning og tilrettelegging av opplæringen – med den hensikt å kunne gi råd og informasjon om hvilke tilbud som kan passe for den enkelte elev. Noen ganger er elev/foresatte med på slike møter, andre ganger møter vi kun ungdomsskolens representanter (rådgivere, sosiallærere, kontaktlærere). Grunnskolenes PP-tjeneste er unntaksvis med på disse møtene. Det er ungdomsskolene som bestemmer hvem det er aktuelt å ha med på disse møtene.

PP-tjenesten har også ansvar for følgende aktiviteter på systemnivå:

- Kompetanseheving og samlinger for sos.ped.rådgiverne.
- Drifting av nettverk for lærere som jobber i klasser og grupper for minoritetsspråklige elever.

Jfr. også punktet «henvisning av systemsaker»

GODALEN VIDEREGÅENDE SKOLE

29.08.14

Notat :

Til Reidun Angell

Fra Thomas Nilsen, avdelingsleder for tilpasset opplæring, Sjøhuset

Vedrørende tilsyn og kommentarer fra Fylkesmannen

Vi registrerer at det er en uenighet omkring lovforståelsen på området realistiske opplæringsmål for eleven.

Men loven fastslår altså at PPT etter en konkret, individuell vurdering skal ta standpunkt til

"realistiske opplæringsmål, herunder hvilke fag/fagområder opplæringen skal konsentreres om og hvilke trinn kompetansemålene skal hentes fra."

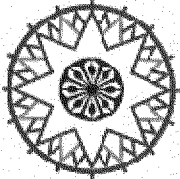
Vi er enig i fylkerådsmannens og PPTs tolking av lovverket, fordi;

Etter vår vurdering vil ikke PPT ha forutsetning for å gjøre denne jobben da de langt fleste av de ungdommene som er i kategorien utvidet praksis har tunge diagnoser og annen problematikk som gjør at den planen som legges før sommeren endres ved skolestart og gjerne mange ganger i løpet av et skoleår, alt etter hvordan man lykkes med dynamikken i gruppen, hvorledes man lykkes med å bygge relasjoner, hvordan sommeren har fortonet seg og hvilken motivasjon de har ved skolestart etc etc.

Lærerne og miljøterapeutene som jobber tett opp mot eleven opptil 25 timer i uken vil derimot være de som har både fagkompetanse og sanntidskompetanse på elevenes ståsted fra uke til uke. De kan da jevnlig oppdatere opplæringsmål, fagområder og spesifikke kompetansemål for hver enkelt elev. Mange elever søker seg inn til et programområde, men når august kommer sier de at de vil heller forsøke noe annet. Da er vi fleksible og bygger opp et tilbud som passer faglig og sosialpedagogisk.

Vi stiller oss og undrende til at PPT skal ha dette oppdraget. Det vil i praksis bety 8-10 sakkyndige vurderinger **per elev per år** hver gang man endrer opplæringsmålene eller fagene elevene jobber med. I tillegg må de jo da PPT avsette minst en time i uken per elev til observasjon for å kunne ha i hvertfall et minimum av forutsetning for å se hvordan eleven fungerer og hva som er realistisk. For Sjøhuset sin del betyr jo det at vi måtte ha 2 heltidsansatte psykologer fra PPT fast kun for dette oppdraget med å skrive sakkyndige vurderinger hvis man skal følge lovens tekst til punkt og prikke.

Thomas Nilsen
Avdelingsleder

Karmsund
videregående
skole

Tilbakemelding fra Karmsund videregående skole vedr. **Fylkesmannens Pålegg 2 Sakkyndige vurderinger §5-3.**

Karmsund videregående skole har følgende kommentarer til utdraget fra rapporten

1. *Av intervju går det frem at skolene står fritt til å velge kompetansemål for elevene. For elever på Hverdagslivstrening og Arbeidstrening skal det tas utgangspunkt i "Rammeplan for tilpasset opplæring i mindre grupper", og for elever på Utvidet praksis skal kompetansemål hentes fra det programområdet de er tatt inn på.*
2. *I hovedsak er det kontaktlærer som er den ansvarlige for valg av fag/fagområder. Det kommer frem av intervju at de vurderer bakgrunnsdokumentene som generelle og åpne, og at de etter eget skjønn, og etter samtaler med elev og foresatte, velger kompetansemål for opplæringen.*
3. *PPT er ikke med i prosessen med å velge ut fag eller fagområder, og de tar ikke konkret stilling til hva som vil være realistiske opplæringsmål for eleven.*

Etter Fylkesmannens vurdering legges feil lovforståelse til grunn når fylkeskommunen overlater til den enkelte kontaktlærer å velge ut fag/fagområder for den enkelte elev.

En konkretisering av læringsmålene for eleven i de ulike fag/fagområder vil imidlertid være pedagogens ansvar. Elev/ foresatte vil ha rett til å uttale seg om hva som skal vektlegges.

Det fremgår av rapporten av det i hovedsak er kontaktlærer som er ansvarlig for valg av fag/fagområder og at PPT ikke er med i prosessen med å velge ut fag/fagområder, og at PPT ikke tar konkret stilling til hva som vil være realistiske opplæringsmål for eleven.

Når det gjelder arbeidstrening tar skolen utgangspunkt i «Rammeplan for tilpasset opplæring i mindre grupper» Kompetansemålene i rammeplanen er konkrete, men gir samtidig mulighet for god konkretisering og variasjon i læringsmålene, slik at disse tilpasses den enkeltes læreforutsetninger. Kontaktlærer og faglærer utformer realistiske opplæringsmål basert på dialog med foresatte og elev, tidligere dokumentasjon som beskriver elevens vansker og læreforutsetninger, samt tidligere IOP fra grunnskolen. Det er derfor helt korrekt referert ovenfor at det blir gjennomført samtaler med elev og foresatte om valg av kompetansemål. Det som imidlertid ikke fremkommer i rapporten er at det vil være uhensiktsmessig for eleven og skolen at PPT er det organet som utformer realistiske opplæringsmål. I videregående skole har eleven mange valg om hva som skal bli deres fremtidige arbeid, for arbeidstreningselevne dreier det seg som regel om varig tilrettelagt arbeid. Innenfor dette feltet er stor variasjon i arbeid og arbeidsoppgaver. For å dyktiggjøre eleven til valgte arbeid må kompetansemålene derfor tilpasses elevens mål og muligheter for fremtidig arbeid.

Imidlertid må det også nevnes at PPT i stor grad samarbeider med skolen og drøfter valgte opplæringsmål med kontaktlærere/faglærere gjennom hele opplæringsløpet. PPT har god innsikt i den enkelte elevs læreforutsetninger, noe som er med å bidra til at opplæringen blir tilpasset elevens læreforutsetninger og mål for fremtidig arbeid.

I «Utvidet praksis» tar en utgangspunkt i læreplanene fra vg1, vg2 og vg3 og velger ut hensiktsmessige kompetansemål som er tilpasset elevens læreforutsetninger. Metodikken i utvelgelse av mål er den samme som for «Arbeidstrening». Imidlertid er det slik at innen for utdanningsprogrammet «Restaurant og matfag» vil eleven kunne velge mellom 12 lærefag. Innen for utdanningsprogrammet TIP, vil eleven kunne velge mellom hele 58 lærefag. Det gir seg litt selv at PPT ikke vil kunne ha mulighet til å ha oversikt og innsikt i fagene og være det organet som skal utforme realistiske opplæringsmål. Eleven må få mulighet til å få oversikt og kjennskap til de ulike lærefagene før det blir foretatt valg av realistiske opplæringsmål. Dette foregår i starten av skoleåret med observasjon og utprøving i relevante og realistiske opplærings situasjoner, basert på elevens læreforutsetninger.

Imidlertid er det også slik innenfor utvidet praksis at PPT i stor grad samarbeider med skolen og drøfter valgte opplæringsmål med kontaktlærere/faglærere gjennom hele opplæringsløpet.

For rektor Kåre Johan Sørvåg

Bente Døsen
Avdelingsleder

Kommentar til fylkesmannens tilsynsrapport spesialundervisning i Rogaland fylkeskommune

Som rektor ved ein stor vidaregåande skule der det kvart år vert fatta mange enkeltvedtak om spesialundervisning og såleis utarbeidd mange individuelle opplæringsplanar har eg følgjande kommentarar til utdraget frå rapporten referert nedanfor:

- 1. Av intervju går det frem at skolene står fritt til å velge kompetansemål for elevene. For elever på Hverdagslivstrening og Arbeidstrening skal det tas utgangspunkt i "Rammeplan for tilpasset opplæring i mindre grupper", og for elever på Utvidet praksis skal kompetansemål hentes fra det programområdet de er tatt inn på.*
- 2. I hovedsak er det kontaktlærer som er den ansvarlige for valg av fag/fagområder. Det kommer frem av intervju at de vurderer bakgrunnsdokumentene som generelle og åpne, og at de etter eget skjønn, og etter samtaler med elev og foresatte, velger kompetansemål for opplæringen.*
- 3. PPT er ikke med i prosessen med å velge ut fag eller fagområder, og de tar ikke konkret stilling til hva som vil være realistiske opplæringsmål for eleven.*

Etter Fylkesmannens vurdering legges feil lovforståelse til grunn når fylkeskommunen overlater til den enkelte kontaktlærer å velge ut fag/fagområder for den enkelte elev.

En konkretisering av læringsmålene for eleven i de ulike fag/fagområder vil imidlertid være pedagogens ansvar. Elev/ foresatte vil ha rett til å uttale seg om hva som skal vektlegges.

Som rektor er eg den øvste ansvarlege for all pedagogisk verksemd. For å gå rett på sak er det slik, både formelt etter opplæringslova og reelt i opplæringa, at kontaktlærer får innblikk i både sosial læring og fagleg læring hjå eleven.

Kontaktlærer som pedagog og fagleg sakkyndig har dei beste føresetnader til å velje kompetansemål for opplæringa med bakgrunn i dokumentasjonen som ligg føre. Her er det tilrådd og vanleg at faglærer, gitt at det er eit fag som ikkje kontaktlærer underviser i, og kontaktlærer samarbeider om val av kompetansemål. Det er dog kontaktlærer som held i utforminga av den individuelle opplæringsplanen. Det er heilt rett som det er referert ovanfor at det vert gjennomført samtalar med elev og føresette om val av kompetansemål. Slik eg vurderer det har ikkje PPT kompetanse til å velje ut fag- og fagområde, det er det fagutdanna pedagogar som har. Slik eg vurderer det peiker PPT på realistiske opplæringsmål, men dei konkrete avgjerdene her vert fatta av kontaktlærer eventuelt i samråd med faglærer.

Eg kan ikkje sjå at det vil vere mogleg for PPT å velje ut fag/fagområde innafor 12 utdanningsprogram med mange forskjellige kurs på Vg2 og endå fleire lærefag som skal turnerast i faget PTF. Vidaregåande opplæring består enkelt sagt av fellesfag og programfag. Fellesfaga byggjer i all hovudsak på fag på ungdomstrinnet så som samfunnsfag, matematikk og engelsk. I læreplanverket for Kunnskapsløftet er læreplanane for desse faga gjennomgåande. Programfaga, som på yrkesfag utgjør om lag 2/3 delar av opplæringa, er i hovudsak nye for elevane på Vg1.

Då er det kontaktlærer og/ eller faglærer som må danne seg eit bilete av i kor stor grad eleven vil kunne få utbytte av opplæringa i faget med gjeldande nasjonale kompetansemål i LP for Kunnskapsløftet. Denne vurderinga er mellom anna avgjerande for om ein elev på yrkesfag kan gå mot ordinært fagbrev eller mot opplæringskontrakt og kompetansebevis på lågare nivå.

Metodikken her er observasjon, utprøving, vurdering og samtale med eleven i relevante opplæringssituasjonar dei første vekene etter skulestart om hausten. PPT er med i denne prosessen i den forstand at kontaktlærer/faglærer gir til kjenne vurderingar undervegs og i etterkant. Det må vere slik at PPT som sakkyndig instans kan seie noko om kva potensiale eleven har for læring. Det gjer dei til fulle. Ut frå dette kan PPT peike på moglege realistiske læringsmål for eleven. Men det å ta konkret stilling til realistiske læringsmål må ligge til kontaktlærer/faglærer. PPT kan umogleg gå djupt inn i realistiske opplæringsmål i eit velde av fag. Det vil vere å flytte PPT frå å vere eit rådgjevande organ til å bli eit utøvande organ, frå å vere sakkyndige pedagogar og psykologar til å bli praktiske pedagogar (med fullført PPU) og faglærarar med undervisningsfag.

Det er mi erfaring at PPT byggjer den sakkyndige vurderinga i stor grad på denne prosessen. Det er rektor som fattar enkeltvedtak om spesialundervisning basert på den sakkyndige vurderinga, ikkje PPT. Parallelt er PPT rådgjevar i utforminga av IOP på bakgrunn av vedtak om spesialundervisning, men kontaktlærer/faglærer *fattar vedtak om kompetansemål og læringsmål*. For meg er det konsistent og logisk. Det er då underleg at fylkesmannen seier følgjande:

Det er ikke klagerett på en individuell opplæringsplan. Fylkeskommunens praksis gir ikke elevene den rettssikkerheten de har krav på. Opplæringslovens krav innebærer at det skal være samsvar mellom sakkyndig vurdering, enkeltvedtak og IOP.

Uten å gå inn i for mange detaljar er det på ingen måte slik at det ikkje er ein raud tråd mellom sakkyndig vurdering, enkeltvedtaket og IOP. Basert på prosessar referert

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Bryne vidaregåande skule

ovanfor er det slik at den sakkyndige vurderinga på mange måtar vert til i ein prosess mellom PPT og kontaktlærer/faglærer, enkeltvedtaket vert fatta og utforma på bakgrunn av den sakkyndige vurderinga og IOP vert utforma i ein prosess der både PPT, faglærer/kontaktlærer, elev og føresette er deltakarar. Slik vert kravet til samsvar ivaretatt. Sagt på ein annan måte byggjer enkeltvedtaket på sakkyndig vurdering. Det er klagerett på enkeltvedtaket etter forvaltningslova. Slik vert rettstryggleiken til eleven ivaretatt.

Bryne 27.08.14

Lars Tore Helgeland
Rektor

**IDRETTSFAG,
SERVICE OG SAMFERDSEL,
STUDIESPESIALISERING:**

POSTADRESSE
Postboks 53
4349 Bryne

BESØKSADRESSE
Torkel Maulandsvei 2
Bryne

TELEFON
51 77 67 00

E-POST
bryne.vgs@rogfk.no

**BYGG- OG ANLEGGSTEKNIKK, HELSE- OG SOSIALFAG, , MEDIER OG
KOMMUNIKASJON, RESTAURANT- OG MATFAG, TEKNIKK OG INDUSTRIELL
PRODUKSJON, ALTERNATIV OPPLÆRING:**

POSTADRESSE
Postboks 445
4349 Bryne

BESØKSADRESSE
Trallfavegen 6
Bryne

TELEFON
51 77 88 00

E-POST
bryne.vgs@rogfk.no